

Afdækning og definition af højt specialiseret specialundervisning til børn, unge og voksne

Ny rapport fra Social- og Boligstyrelsen

Børn, unge og voksne med eksempelvis komplekse funktionsnedsættelser kan have behov for højt specialiseret specialundervisning. Men hvad skal vi egentlig forstå ved begrebet - og hvordan kan det afgrænses? Det indkredser Social- og Boligstyrelsen i en ny rapport udarbejdet af Implement. Rapporten belyser også lovgrundlaget og tilbudsstrukturen på området. I forhold til specialundervisning til børn

og unge konstateres bl.a., at der i lovgrundlaget er fokus på brede basismålgrupper. Det fremgår også, at tilbudsstrukturen er sammensat af mange forskelligartede tilbud, og at tværkommunal koordinering er relevant på nogle områder. Endelig giver rapporten en række konkrete anbefalinger til det videre arbejde med at følge området. Rapporten kan downloades fra Social- og Boligstyrelsens site:

[Rapport fra Bolig- og socialstyrelsen](#)

Personlige taktile bøger – ny online læringsressource fra Statped

Statped har udgivet et nyt materiale som inspiration til hvordan pædagoger, lærere og øvrigt pædagogisk personale selv kan fremstille og anvende taktile bøger i

arbejdet med børn som har en alvorlig synsnedsættelse herunder blindhed.

Inspirationsmaterialet kan gratis tilgås fra Statped's site: [Inspiration fra Statped](#)

Synsregisterets årsberetning 2023

Synsregisteret – det nationale centrale register over 0-17 årige børn og unge med alvorlig synsnedsættelse herunder blindhed, har netop udgivet deres årsberetning for 2023. Årsberetningen indeholder aktuelle tal, som beskriver antallet af børn og unge i målgruppen fordelt på kommune, alder, årsag til synsnedsættelsen, samt fordeling på synsgrupper både for nytilmeldte, samt for alle børn og unge i registeret. Der er desuden en oversigt over udmeldte af registeret, og årsagerne til dette.

Den 1. januar 2024 var der 1845 børn og unge tilmeldt Synsregisteret, heraf 22 børn fra Færøerne og 17 børn bosiddende i Grønland.

Diagnosefordelingen afviger ikke væsentligt fra tidligere år. Det er stadig hjernebetaget synsnedsættelse (CVI), der er den hyppigste årsag til alvorlig synsnedsættelse hos målgruppen.

Årsberetningen fås ved henvendelse til Synsregisterets mail på [Synsregisterets årsberetning 2023](#)

Aktiv lytning & Skriv et pophit med Garageband

– to nye undervisningsforløb målrettet mellemtrinnet og udskoling/musik som valgfag i grundskolen

Synscenter Refsnæs har udgivet yderligere to af i alt 10 musikundervisningsforløb til læringsmiljøer i dagtilbud og grundskolen, hvor der indgår elever med alvorlig synsnedsættelse herunder blindhed.

Det ene forløb Aktiv Lytning, er målrettet mellemtrinnet og publikationen kan frit downloades fra Synscenter Refsnæs hjemmeside: [Aktiv lytning](#)

Det andet forløb Skriv et pophit med Garageband, er målrettet udskoling/musik som valgfag og kan frit downloades fra Synscenter Refsnæs hjemmeside: [Skriv et pophit](#)

Begge forløb kan bestilles i trykt udgave med de tilhørende elevmaterialer via Mediateket på Synscenter Refsnæs site: www.synref.dk

Henover de næste måneder udkommer de sidste af de 10 undervisningsforløb i faget musik. Undervisningsforløbene er resultatet af et udviklingsprojekt støttet af Statens Kunstfond. I

projektet har musikundervisere fra Synscenter Refsnæs i samarbejde med elever, kursister og fagpersoner der beskæftiger sig med børn og unge med synsnedsættelse herunder blindhed i kommunernes skole- og dagtilbud udviklet en række inkluderende undervisningsforløb og aktiviteter i faget musik.

Forløbene er målrettet dagtilbud, indskoling, mellemtrin og musik som valgfag i grundskolen samt til børn og unge med yderligere funktionsnedsættelser, og har afsæt i gældende læreplanstemaer samt folkeskolens forenklede fælles mål indenfor fagets kompetenceområder musikforståelse, musikudøvelse og musikalsk skabelse.

Materialet stilles til rådighed for musikundervisere og pædagogisk personale på blandt andet folkeskoler, dagtilbud, botilbud og fritidsinstitutioner i hele landet, og skal bidrage til at sikre inklusion af børn og unge med synsnedsættelse i musikundervisning, børne- og læringsfællesskaber og styrke målgruppens læring og aktive musikudøvelse.

Anbefalinger til seksualundervisning på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse

STUK, Styrelsen for undervisning og kvalitet har udgivet en ny publikation som kommer med en række anbefalinger til kommuner og uddannelsesinstitutioner om hvordan de kan tilrettelægge seksualundervisning til elever på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). De nye anbefalinger kommer fra en arbejdsgruppe nedsat af Børne- og Undervisningsministeriet som en del af Aftale om flere rettigheder og bedre tilrettelæggelse af STU, der blev indgået af et bredt flertal i Folketinget i 2022.

Anbefalingerne indeholder forslag til undervisningsmetoder og materialer, som ledere og undervisere kan bruge til at

tilrettelægge seksualundervisning til unge med særlige behov. De bygger på faglig viden om seksualundervisning til forskellige elevgrupper og tager højde for diversiteten i STU-målgruppen. Anbefalingerne tager afsæt i en række tidligere og nuværende STU-elevs erfaringer med og ønsker til seksualundervisning. Et af elevernes hovedbudskaber har været, at det er vigtigt at skabe et læringsmiljø, hvor eleverne føler sig trygge ved at stille spørgsmål og diskutere følsomme emner.

Publikationen kan downloades fra Børne- og Undervisningsministeriets site:

[Publikation angående seksualundervisning](#)

Børns perspektiver - vidensindsamling om fagprofessionelles arbejde med at tilvejebringe børns perspektiver

Udarbejdet af Anne Marie Villumsen, Julie Schou Nicolajsen Katrine & Holm Filtenborg Kitchen og udgivet af VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Formålet med vidensindsamlingen har været at indsamle relevant eksisterende viden om metoder – og overvejelser over metoderne – til tilvejebringelse af børns perspektiver, og stille denne viden til rådighed til fagprofessionelle som i pædagogiske, didaktiske og socialfaglige sammenhænge skal arbejde med at tilvejebringe børns perspektiver. Vidensindsamlingen kommer med konkrete anbefalinger til inddragelse af barnets perspektiv, bl.a. at man i arbejdet med at tilvejebringe børns perspektiver sikrer sig, at man

giver børn forskellige deltagelsesmuligheder og udtryksformer; At man arbejder målrettet med samtykke og afslag på deltagelse fra børn (og i de fleste tilfælde også børnenes forældre); At man arbejder bevidst med en trygheds-skabende relation og et godt kendskab til barnet som fundament for at tilvejebringe børns perspektiver og at man er opmærksom på tid i arbejdet med at tilvejebringe børns perspektiver. Børn skal på den ene side gives tid til at udtrykke sig, og på den anden side skal længden af samtalen eller aktiviteten til at tilvejebringe barnets perspektiv ikke være for omfattende. Under-søgelsens afrapportering samt hovedresultater kan downloades fra VIVEs site:

[Børns perspektiver](#)

Re-CHARGE. Voices about living with CHARGE syndrome

Af Susanne Jensen, Annette Sølgaard, Jette Nørgaard, Hege Krog, Ásta Björnsdóttir, Lilja Þórhallsdóttir & Frida Racksäter Nerback, udgivet af Nordens Velfærdscenter

Forekomsten af personer født med CHARGE syndrom i Norden er cirka 1 ud af 10.000 født hvert år, hvilket gør målgruppen meget lille i hvert land. I nogle regioner vil der kun være én person med syndromet. Det betyder, at viden om syndromet hos fagprofessionelle og pårørende er stærkt begrænset. Der er derfor store fordele ved

at dele viden og eksempler på best practice på tværs af de nordiske lande. Formålet med denne publikation er at øge bevidstheden om mangfoldigheden og kompleksiteten af at leve med CHARGE syndrom. Publikationen henvender sig både til fagpersoner, der kan møde personer med CHARGE syndrom i deres arbejde samt til pårørende.

Publikationen kan downloades via Nordens Velfærdscenters site:

[Re-CHARGE. Voices about living with CHARGE syndrome](#)

Guide til hjælp og støtte - Forældre til børn med handicap

Social- og Boligstyrelsen har udgivet en opdateret version af deres forældreguide, som giver overblik over de vigtigste støttemuligheder og gode råd, bl.a. om samarbejdet med kommunen og særlige opmærksomhedspunkter

på barnets forskellige alderstrin. Guiden kan downloades fra Social- og Boligstyrelsens site:

[Guide til hjælp og støtte - Forældre til børn med handicap](#)

Mellemformer. Pilotevaluering af forsøg med mellemformer på 20 skoler i fem kommuner

Af Thyge Tegtmejer, Sarah Richardt Schoop & Asger Graa Andreasen, VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Evalueringen viser at mellemformer som tilgodeser elevernes støttebehov inden for rammerne af almenkolen, giver et godt udbytte til mange elever med særlige behov. Det vurderer skoleledere, lærere, pædagoger og eleverne selv. Og så er det en væsentlig billigere og mindre indgribende løsning end de dyre segregerede specialtilbud. Skolerne arbejder med mellemformer på forskellig vis. Overordnet kan der skelnes mellem to hovedtyper af mellemformer. Denne skelnen er også

gennemgående anvendt i pilotevalueringen:

- Holdbaserede mellemformer, hvor elever med særlige behov modtager undervisning i en kombination af almenundervisning i stamklassen og undervisning på særlige hold.
- Klassebaserede mellemformer, hvor elever med særlige behov forbliver i deres almenklasse, men hvor man søger at tilpasse almenmiljøet både strukturelt og indholdsmæssigt, så undervisningen imødekommer elevernes behov.

Pilotevalueringen og hovedresultaterne kan downloades fra VIVEs site:

[Mellemformer](#)

Digital tilgængelighed - En introduktion til brugere, hjælpemidler, principper, lovgivning og praktiske metoder

Ny bog af Lars Ballieu Christensen, Sensus aps.

Digital tilgængelighed har været et krav på offentlige websteder og mobilapplikationer siden 2018. I 2025 udvides kravene til også at gælde en række produkter og tjenester i den private sektor. Bogen giver en grundlæggende indføring i området digital tilgængelighed. Formålet med bogen

er at give alle, der arbejder med digitale løsninger og digitalt indhold en forståelse af hvad digital tilgængelighed er, hvilke problemer personer med funktionsnedsættelser oplever, og hvilke retningslinjer og lovgivning, der gælder i Danmark.

Bogen skal købes via boghandelen eller lånes på biblioteket.

Erfaringsnetværk om implementering af barnets lov – invitation til netværksmøder i alle fem regioner

Social- og Boligstyrelsen har sammen med Ankestyrelsen etableret erfaringsnetværk om omsætning af barnets lov i praksis.

Netværksmøderne afholdes i september 2024.

Formålet med møderne er at give mulighed for erfaringsudveksling og videndeling mellem kommunerne. Faglige ledere, koordinatore og øvrige nøglemedarbejdere fra hele børne- og ungdomsområdet har mulighed for at deltage, uanset om man møder børnene og de unge i børne- og

familieafdelingen, i skole- og dagtilbud eller i de sociale indsatser. Netværksmøderne er tænkt som et forum til vidensdeling samt til inspiration og drøftelser af betydningen af barnets lov for det tværfaglige samarbejde og inddragelsen af børn og unge i udsatte positioner.

For yderligere information, datoer for møderne i de enkelte kommuner samt tilmelding henvises til Socialstyrelsens site:

[Tilmelding til erfaringsnetværk](#)

Inklusionsteknologi: Lige muligheder i et inkluderende undervisningsmiljø – online workshop

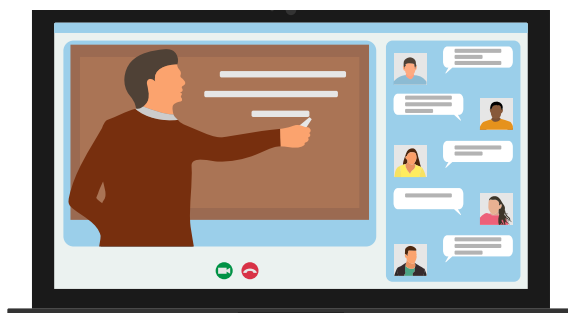
I regi af AccessibleEU, det fælleseuropæiske kompetencecenter for tilgængelighed afholder Sensus en gratis online workshop om hvordan man kan skabe et mere inkluderende undervisningsmiljø og dermed gøre ungdoms- og videregående uddannelser mere tilgængelige.

På workshoppen vil deltagerne bl.a. få viden om barrierer, som gør undervisningen utilgængelige og ekskluderende for studerende med funktionsnedsættelser samt blive præsenteret for

automatiserede værktøjer og tjenester, der anvendes nationalt og internationalt med henblik på at nedbryde barrierer i uddannelsessystemet. Workshoppen giver også deltagerne mulighed for selv at afprøve et værktøj til at tilgængeliggøre dokumenter og konvertere dokumenter til

alternative formater som punktskrift, lydbøger og e-bøger.

For yderligere information og tilmelding henvises til Sensus' site: [Gratis workshop fra Sensus](#)

ASK læres gennem bruk!

Online fagdag om ASK, Alternativ og supplerende kommunikation

16. oktober 2024 afholder Statped digital fagdag om ASK. Fagdagen sætter fokus på, at det at kommunikere med alternativ og supplerende kommunikation (ASK) læres ved at bruge ASK. Der er blandt andet oplæg om struktureret sprogtræning og vigtigheden af kommunikationspartners brug af tegn og

grafiske symboler, samt indblik i, hvad vi ved om psykisk sundhed og psykisk sygdom blandt mennesker, der kommunikerer med ASK. Indholdet på årets ASK-fagdag vil veksle mellem teori og erfaringer fra praksisfeltet.

For program og tilmelding til fagdagen henvises til Statpeds site:

[ASK online fagdag](#)

Konference om tilgængelig læsning på videregående uddannelser

Den svenske Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) afholder konferencen Tillgänglig läsning i högre utbildning – vad kan vi lära av varandra? Konferencen afholdes 21. oktober 2024 i Malmö, men det er også muligt at deltage online.

Formålet med konferencen er at formidle viden

om og konkrete værktøjer til arbejdet med studerende som har behov for litteratur i alternative tilgængelige formater.

For yderligere information, konferenceprogram og tilmelding henvises til MTMs site

[MTM konference](#)

2024 Southwest Orientation & Mobility Conference

Southwest Orientation & Mobility Conference (SWOMA) bliver afholdt fysisk 3.-5. November 2024 på the Austin Marriott North in Round Rock, Texas.

Program og tilmelding bliver offentliggjort

senere via Texas School for the Blind and Visually Impaired (TSBVI) site:

[Program 2024 SWOMA](#)

For yderligere informationer kan Mary Shore fra TSBVI kontaktes via mail på adressen: [Tilmelding](#)

A novel gaze-based visual search task for children with CVI: A twin study

- **ny online first forskningsartikel publiceret i tidsskriftet British Journal of Visual Impairment**

Af Marinke J Hokken, Marlou JG Kooiker, Johan J Pel & Niklas Stein fra Erasmus MC, The Netherlands Royal Dutch Visio & University of Muenster, Germany

Abstract: Visual search is often impaired in children with cerebral visual impairment (CVI), but the current assessment of visual search performance is limited. This study aimed to investigate underlying visual search processes in detail by including gaze-based measurements. Twin brothers (age 11.8 years), one diagnosed with CVI and one with neurotypical development, underwent a newly developed conjunction visual search task while simultaneously their gaze was recorded. In addition to speed and accuracy, we analyzed additional timing and spatial

parameters of the search process before and after their initial fixation in the target area. The twin with CVI had good visual sensory functions, but impaired search performance indicated by longer search time and larger search areas. Also, it was observed that in more difficult task conditions, he tended to miss the target, even when fixating on it. These results point towards higher-order visual deficits. This study gives insight into the visual search challenges of a child with CVI. Mapping the search process in detail provided new and distinctive information that can shape more tailored support. Coupling verbal and nonverbal gaze-based outcomes is a promising first step towards a more inclusive nonverbal and nonmotor assessment.

Undersøgelsen kan læses i fuld tekst via tidsskriftets site:

[Online forskningsartikel](#)

Search results

Content and face validity of quality-of-life instruments for youth with visual impairments: A Delphi study

- ny online forskningsartikel publiceret i **British Journal of Visual Impairment**

Af Pamela Beach & Jessica Sniatecki, State University of New York Brockport, USA samt Ali Brian, University of South Carolina, USA

Abstract: Youth with visual impairments (VI) who are physically active are more likely to have higher quality of life (QoL) outcomes, however, typically have higher levels of sedentary time and decreased motor competence, health-related fitness, and physical activity levels than their sighted peers. A major challenge in examining the relationship between QoL and physical activity among children with VI is a lack of psychometrically vetted assessment instruments. The purpose of this Delphi study was to explore the preliminary content and face validity for two measures of QoL for youth with VI by achieving expert consensus on the items of the PedsQL™ and the revised HEAR-QL (now named VISION-QL) survey. A panel of 11 experts in VI assessed each item of the PedsQL™ and VISION-QL on the appropriateness for youth with VI and overall clarity using a 4-point Likert-type scale

ranging from 1 (completely disagree) to 4 (completely agree). In addition, experts provided feedback on whether the revised questions maintained the meaning from the original question. Panelists were instructed to provide feedback for scores below 3 regarding how to improve the clarity or appropriateness of the item. Items with a median score below 3.25 and 70% agreement were revised and then distributed to the expert panel for a second assessment using the same Likert-type scale and instructions to leave comments for scores below 3. Thirty-four questions were revised for the VISION-

QL survey from the HEAR-QL survey. Both instruments reached consensus following two rounds. The results of this study feature the first initial vettings for two separate QoL measures evaluated specifically for ecological validity for individuals with VI. Practitioners can now choose depending upon who their target audience is (e.g., child vs. caregiver) and can do so with confidence. Undersøgelsen kan læses i fuld tekst via tidsskriftets site:

[Online forskningsartikel](#)

British Journal of Visual Impairment vol. 42, issue 2, 2024 samt Journal of Visual Impairment and Blindness vol. 118, issue 1, 2024 er udkommet

Tidsskrifterne er de væsentligste kernetidsskrifter på synsområdet. De er peer-reviewed og stiller løbende international forskning og best practice viden til rådighed, samt relevante eksperterers syn på aktuelle synsrelaterede emner. Enkelte artikler er frit tilgængelige i fuldtæst. For øvrige artikler kræves abonnement på tidsskriftet. Disse kan i stedet bestilles via

eget fag- forsknings- eller folkebibliotek, eller via bibliotek.dk

For indholdsfortegnelsen samt download af de frit tilgængelige artikler henvises til tidsskrifteternes sites British Journal of Visual Impairment:

[Indholdsfortegnelse](#)

[Journal of Visual Impairment and Blindness:](#)

Sage Journals

I have access via:

Browse by discipline ▾

Information for ▾

Your gateway to world-class research journals

Enter search terms...

[Advanced search](#)

I Vidensblik deler vi uredigerede udvalgte nyheder fra ind- og udland, som vi støder på i vores løbende og systematiske monitorering af børnesynsområdet.

Det er primært nyt fra myndigheder, offentlige institutioner, samarbejdspartnere og aktører på synsområdet, samt nye udgivelser (forskning, undersøgelser, rapporter, bøger, videnspublikationer og kernetidsskrifterne på området).

Vidensblik deler viden målrettet fagprofessionelle på børnesynsområdet samt tilgrænsende områder. Vidensblik er ikke udtømmende og indeholder ikke presseklip. Vidensblik udkommer ca. en gang om måneden.

Du kan til- eller afmelde via Synscenter Refsnæs hjemmeside [Viden og Udvikling](#)

REGION SJÆLLAND
SYNSCENTER REFSNÆS

